Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/2329

23.10.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/2329

(2026. gada 21. oktobris)

par *N*-nitrozamīnu klātbūtnes monitoringu pārtikā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde ("Iestāde") 2023. gadā pieņēma atzinumu [1] par riskiem cilvēka veselībai, kas saistīti ar *N*-nitrozamīnu (N-NA) klātbūtni pārtikā. Šajā atzinumā Iestāde novērtēja 10 kancerogēnos *N*-nitrozamīnus (TCNA), par kuriem zināms, ka tie ir sastopami pārtikā, proti, *N*-nitrozodimetilamīnu (NDMA), *N*-nitrozometiletilamīnu (NMEA), *N*-nitrozodietilamīnu (NDEA), *N*-nitrozodipropilamīnu (NDPA), *N*-nitrozodibutilamīnu (NDBA), *N*-nitrozometilanilīnu (NMA), *N*-nitrozosarkozīnu (NSAR), *N*-nitrozomorfolīnu (NMOR), *N*-nitrozopiperidīnu (NPIP) un *N*-nitrozopirolidīnu (NPYR). Tā secināja, ka uz šiem *N*-nitrozamīniem attiecinātā eksponētības robeža (MOE) pie augstākiem eksponētības līmeņiem rada bažas par veselību.

(2) Iestāde ieteica savākt vairāk datu par sastopamību: par TCNA klātbūtni tādā pārstrādātā gaļā, citos pārstrādātos pārtikas produktos un dažādos veidos pagatavotos produktos ar pārtikas piedevu, t. i., nitrātiem (E251-252) un nitrītus (E249-250), un bez tās. Tā arī ieteica iegūt datus par tādu kancerogēnu *N*-nitrozamīnu iespējamo sastopamību pārtikā, kuri nav TCNA. Turklāt tā ieteica turpināt darbu pie tādas sensitīvas analītiskās metodes standartizācijas, kas dažādos pārtikas produktos kvantitatīvi noteiktu gan gaistošos, gan negaistošos kancerogēnos *N*-nitrozamīnus. Visbeidzot, lai varētu konstatēt, kuri pasākumi novērš vai samazina *N*-nitrozamīnu klātbūtni konkrētos pārtikas produktos, Iestāde ieteica savākt vairāk informācijas par faktoriem, kuru dēļ šajos pārtikas produktos ir nosacīti augsts *N*-nitrozamīnu līmenis.

(3) *N*-nitrozamīnu monitoringa rezultātiem vajadzētu būt ticamiem un salīdzināmiem, un ir īpaši svarīgi, ka analīzes metodei ir zema kvantitatīvās noteikšanas robeža (*LOQ*). Tāpēc ir lietderīgi sniegt ieteikumus par paraugu ņemšanu un analīzes metodēm.

(4) Tādēļ ir lietderīgi ieteikt monitorēt *N*-nitrozamīnus pārtikā, identificēt faktorus, kuru dēļ to līmenis ir augsts, un savākt vairāk informācijas par pasākumiem, ko ieteicams veikt, lai izvairītos no *N*-nitrozamīnu klātbūtnes šajos pārtikas produktos vai to samazinātu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

(1) Dalībvalstīm sadarbībā ar pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem būtu jāuzrauga *N*-nitrozamīnu vai vismaz TCNA sastopamība pārtikā, jo īpaši konservētos (*cured*) gaļas produktos, pārstrādātās zivīs, alkoholiskajos dzērienos, pārstrādātos dārzeņos, pārstrādātos graudaugos, pienā un piena produktos, fermentētos, marinētos pārtikas produktos un pārtikas produktos, kam pievienotas garšvielas.

(2) Paraugus monitoringa vajadzībām ieteicams ņemt saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 333/2007 [2]. Analīzes metožu pamatā jābūt tandēma masspektrometrijai (*MS/MS*) kombinācijā ar šķidrumhromatogrāfiju (*LC-MS/MS*) vai gāzhromatogrāfiju (*GC-MS/MS*). Ja detektē ar termiskās enerģijas analizatoru (TEA) vai izmanto citas analīzes metodes, jābūt pieejamiem pierādījumiem, ka par katru atsevišķu *N*-nitrozamīnu tās dod ticamus rezultātus.

[1] *EFSA CONTAM* ekspertu grupa (*EFSA* Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa), "Scientific Opinion on the risk assessment of *N*-nitrosamines in food", *EFSA Journal* 2023, 21(3):7884, 278. lpp., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7884.

[2] Komisijas Regula (EK) Nr. 333/2007 (2007. gada 28. marts), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes mikroelementu un pārstrādes procesā radušos piesārņotāju koncentrācijas kontrolei pārtikas produktos (OV L 88, 29.3.2007., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

(3) Kvantitatīvās noteikšanas robežai (*LOQ*) vajadzētu būt mazākai par 1 µg/kg, lai noteiktu katra TCNA, kas nav NSAR, klātbūtni, un ne augstākai par 5 µg/kg attiecībā uz citiem *N*-nitrozamīniem. NSAR kvantitatīvās noteikšanas robežai vajadzētu būt pēc iespējas zemākai.

(4) Dalībvalstīm sadarbībā ar pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem būtu jāveic izmeklēšana, lai konstatētu, kuru faktoru ietekmē pārtikā ir augsts *N*-nitrozamīnu līmenis, un būtu jāievāc informācija par pasākumiem, kas jāveic, lai novērstu vai samazinātu *N*-nitrozamīnu klātbūtni attiecīgajos pārtikas produktos.

(5) Dalībvalstīm un barības apritē iesaistītiem uzņēmējiem savāktie dati būtu jānodod Iestādei, lai tā vienā datubāzē šos datus apkopotu atbilstoši prasībām Iestādes Norādījumos par pārtikas un dzīvnieku barības standartparaugu aprakstīšanu un Iestādes specifiskajām papildprasībām par ziņošanu ([3]). Pārstrādātas gaļas un citu pārstrādātu pārtikas produktu gadījumā būtu jāziņo, vai par pārtikas piedevu ir izmantoti nitrāti vai nitrīti. Ja tiek paziņota TCNA summa, tad – papildus atsevišķo *N*-nitrozamīnu līmeņiem – šai paziņotajai summai vajadzētu būt atsevišķo *N*-nitrozamīnu summas apakšējai robežai.

Briselē, 2026. gada 21. oktobrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Olivér VÁRHELYI

([3]) https://www.efsa.europa.eu/lv/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.